

การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้การปรึกษา
กลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา*
The Development of Social Skills in Orphan by the
Cognitive Behavior Group Counseling

กองคำ สุระเสียง** วท.ม
ระพินทร์ ฉายวิมล*** ค.ด.
เพ็ญญา กลุณภาค**** กศ.ด.

Kongkham Surasieng, M.Sc.
Rapin Chayvimol, Ph.D.
Pennapha Koolnaphadol, Ed.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการ
ทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้การปรึกษา
กลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา กลุ่ม
ตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กกำพร้าตอนต้น อายุ
12-15 ปี ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญา ที่มีคะแนน
ทักษะทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สุ่ม
อย่างง่ายจำนวน 28 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มเพื่อเข้า
กลุ่ม 2 กลุ่ม ได้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ
14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัด
ทักษะทางสังคมของริกจิโอ (Riggio, 1986) และ
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการ
ปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง
การให้การปรึกษากลุ่มจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง
30 นาที โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองสองตัว
ประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ แบ่งการทดลอง
ออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลัง
การทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่าง

กลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และทดสอบความ
แตกต่างรายคู่โดยวิธีนิวแมน-คูลส์

ผลการศึกษาพบว่า เด็กกำพร้าที่ได้รับการให้
การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทาง
ปัญญา มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมแตกต่างจาก
เด็กกำพร้ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง และ
ระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 และเด็กกำพร้าที่ได้รับการปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีค่าเฉลี่ย
คะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลองและ
ระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะก่อนการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นอีก
หนทางสำหรับเจ้าหน้าที่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการ
ให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก ทั้งสำหรับเด็กกำพร้าหรือ
เด็กในหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิด
ทางเลือกเพิ่มขึ้นในการเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็ก
กำพร้าและเด็กวัยรุ่น

คำสำคัญ : ทักษะทางสังคม, เด็กกำพร้า, การให้การ

* วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

** หัวหน้าแผนกเด็กอ่อน มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญา จ.ชลบุรี

*** อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ศึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทาง ปัญญา

Abstract

This research aimed to study of the development of social skills in orphans by using the cognitive behavior group counseling. The sample composed of twenty-eight orphans, with the aged between 12-15 years old in Pattaya who had score social skills lower than 25th percentile. The randomization sampling method was used to assign sample into two groups: an experimental group and a control group, with fourteen orphans in each. The instruments used in this research were Riggio's social skills test (1986) and the cognitive behavior group counseling program. The intervention was administered for 10 sessions. Each session lasted about one hour and thirty minutes. The research design was two-factor experimental with repeated measures on one factor. The study was divided into 3 phases: the pre-test phase, the post-test phase, and the follow-up phase. The data were analyzed by repeated measure analysis of variance: one between-subject variable and one within-subjects variable and were the test for pair differences among mean by the Newman-Keuls Process.

The results revealed that the levels of social skills in the experimental and the control groups were significant interaction at .05 ($F_{.05} = 4.05$) level when measured in the post-test and the follow-up phases. The levels of social skills in the experimental group in the post-test and

the follow up phases were significant by interaction at .05 ($F_{.05} = 3.37$) level from these in the pre-test phase.

The finding can be used by staff, teacher, and the relevant support for counseling on child development, in orphans or children in public and private institutions to increase more options of orphans and teenagers social skills.

Key words : Social skills, orphan, cognitive behavior group counseling

ความสำคัญของปัญหา

เด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์ต่างๆ ทั้งสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชน มีบุคลากรและเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ และให้บริการดูแลด้านความจำเป็นขั้นพื้นฐานหรือปัจจัยสี่ตามมาตรฐาน แต่การดูแลด้านความต้องการทางจิตใจ ความรัก ความเข้าใจ การมีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการหล่อหลอมความรู้สึที่ดีของเด็ก นับเป็นสาระปัจจัยสำคัญ แม้ว่าบุคลากร เจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์จะมีความพยายามในการเอาใจใส่อบรม เลี้ยงดู แต่ก็ไม่สามารถสร้างความรักความอบอุ่นทางจิตใจ หรือบรรยากาศความสัมพันธ์แบบไว้เนื้อเชื่อใจได้ (สุนทรี สุกรบุญย์, 2546) ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็ก เยาวชนในสถานสงเคราะห์มีพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม วัยรุ่นเป็นวัยพายุบูแคมและความกดดัน มีการเปลี่ยนแปลงมากมายในตัวเอง สภาวะอารมณ์ไม่แน่นอน มีความสับสนและยุ่งยากเกี่ยวกับตนเอง (สกล วรเจริญศรี, 2550) วัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ก็ประสบปัญหาในด้านอารมณ์และการปรับตัวอยู่ในสังคม ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ อนุธรรมวิ ปิยะกาญจน์ (2551) ที่ว่าวัยรุ่นที่มีปัญหา มักหลีกเลี่ยงที่จะแสดงอารมณ์ที่แท้จริงออกมาขาดความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ไม่สนใจที่จะ

ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง หุนหันพลันแล่น ขัดขืนต่อสู้ด้วยกำลัง และก่อเหตุทะเลาะวิวาท ไม่เกรงใจ หรือสนใจความต้องการของผู้อื่น ขาดศิลปะในการพูด ทำงานกลุ่มร่วมกับคนอื่นยาก ไม่สนใจการรับรู้ทางสังคม ไม่สนใจความรู้สึกของคนอื่น ขาดความมั่นใจ และหลีกเลี่ยงที่จะเข้าสังคม

เด็กในสถานสงเคราะห์มีความแตกต่างหลายกลุ่มอายุ ช่วงอายุที่ต้องปรับตัวมากที่สุดคือ ช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย สมอองและฮอริโมน ซึ่งจะเกิดขึ้นในการเปลี่ยนแปลงในลักษณะการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ด้วยเช่น การพัฒนาด้านสังคม อารมณ์ ค่านิยม ความสนใจ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) เด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์ในช่วงวัยรุ่นที่ไม่มีครอบครัวคอยดูแล สนับสนุนอย่างใกล้ชิด จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรง และซับซ้อนมากขึ้น ทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม การปรับตัวในสังคม และเป็นเด็กที่มีปมด้อย ขาดความอบอุ่น มีพัฒนาการล่าช้า ทั้งการพูด สังคม อารมณ์ และสติปัญญา (กิติพร เอื้อวิศวกุล, 2550)

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทยา เป็นสถานสงเคราะห์แห่งหนึ่งที่เด็กกำพร้าวัยรุ่นประสบปัญหาการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากการรายงานของครูและเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์พบว่า ลักษณะประเด็นปัญหาที่เด่นชัดคือ เด็กกำพร้าในช่วงวัยรุ่นมักมีปัญหาในการแสดงออกทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ ชอบใช้กำลังในการตัดสินปัญหา มีปัญหาในการสื่อสาร ขาดการรับรู้ความต้องการหรือสิ่งที่คู่สนทนาต้องการจะสื่อ ขาดความเข้าใจในตนเอง ไม่มั่นใจในการเข้าสังคม มีกรอบความคิดที่แคบ จึงมักแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่พบในชีวิตประจำวัน

ริกจิโอ (Riggio, 1986) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมหมายถึง จิตลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่นโดยผู้ที่มีทักษะ

ทางสังคมสูงจะสื่อความได้ดีและชัดเจน ส่วนผู้ที่มีทักษะทางสังคมต่ำ จะสื่อสารความไม่ดีและไม่ชัดเจน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมเป็นการช่วยในการปรับตัวได้สอดคล้องกับบุคคลและสถานการณ์ เนื่องจากทักษะทางสังคมเป็นกลุ่มทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคม อันได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาพื้นฐานต่างๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงบุคคลรอบข้างอย่างเข้าอกเข้าใจ เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต การต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง ศิริเพิ่ม เขาวนศิลป์ (2543) กล่าวว่า บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจะมีความรู้สึกอึดอัดเมื่อต้องเข้าเกี่ยวข้องกับสังคม มีความยุ่งยากใจในการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจึงไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมักมีแนวโน้มเป็นคนเงียบ หลีกเลี่ยงสังคมไม่มีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาเมื่อเข้าสังคม อีกทั้งการปรับตัวทางสังคมยังมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาทางอารมณ์ของเด็ก กล่าวคือ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางการปรับตัวทางสังคม เช่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและบุคคลอื่น ก้าวร้าว รุนแรง เป็นต้น การที่เด็กมีทักษะทางสังคมจะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จ ตรงข้ามถ้าเด็กขาดทักษะทางสังคมจะทำให้เด็กไม่ได้รับการยอมรับและส่งผลถึงการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาที่พบในเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยา ดังนั้นความรู้และทักษะทาง

สังคมเป็นการสร้างความสัมพันธ์และการสื่อสาร การตัดสินใจและแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด จึงมีความจำเป็นที่ควรสร้างเสริมให้กับเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทยาเพื่อให้มีการพัฒนาทางสังคม สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขในการดำเนินชีวิต

การปรับพฤติกรรมทางปัญญา Kazdin (1978) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกโดยการเปลี่ยนความคิด การตีความ การตั้งข้อสันนิษฐาน หรือกลวิธีในการสนองตอบหรืออีกนัยหนึ่งคือ การเปลี่ยนตัวแปรทางปัญญาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมนั่นเอง โดยที่นักปรับพฤติกรรมทางปัญญามีความเชื่อดังนี้ กิจกรรมทางปัญญานั้นมีผลต่อพฤติกรรมภายนอก กิจกรรมทางปัญญาสามารถจัดมีขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้ และพฤติกรรมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา ดังนั้น เป้าหมายของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาจึงยังคงอยู่ที่การเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกโดยไปจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในหรือปัญญานั้นเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) โดยจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ลดความกลัว และฝึกความสามารถในการเข้าสังคมให้กับบุคคลที่ขาดทักษะทางสังคม การให้การปรึกษาตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เป็นวิธีการที่สามารถจะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งมีเทคนิคหลายเทคนิค เช่น การประเมินปัญหา (assessing cognitions) การเสนอตัวแบบ (modeling) เทคนิคการฝึกทักษะ (skill training) การมอบหมายงานให้ทำ (homework assignment) การอธิบายโดยตรง (direct teaching) การแก้ปัญหา ระหว่างบุคคล (the interpersonal cognitive problem-solving) การเสริมแรงทางบวก (positive reinforcement) การตั้งคำถาม (question) การระดมความคิด การพัฒนาทักษะทางสังคมด้วยการให้การ

ปรึกษาตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา จะทำให้เด็กกำพร้ามีศักยภาพในการเข้าสังคม การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นและสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ สามารถที่จะปรับตัวกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และจากคำกล่าวที่ว่า กระบวนการของการให้การปรึกษากลุ่มจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้เรียนรู้จักกันและกัน สามารถฝึกทักษะใหม่ๆ ในขณะที่อยู่ในกลุ่มและสามารถนำมา ใช้ในชีวิตประจำวัน สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้วิธีเผชิญปัญหาจากการสังเกตสมาชิกคนอื่นๆ ที่มีปัญหาคล้ายกัน ได้มีการตั้งเป้าหมายของกลุ่มและกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มปรับเปลี่ยนแนวความคิดจากภายในให้ออกมาเป็นแผนดำเนินการที่เป็นรูปธรรม (Corey, 2009) ดังนั้น การให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาจะช่วยให้เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กมีการปรับเปลี่ยนความคิดที่ไม่ถูกต้อง ให้เหมาะสมในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเกิดการค้นหาคำปรึกษา แนวทางการก้าวเดินของตนเองและมีความสุขในการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้า ด้วยการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

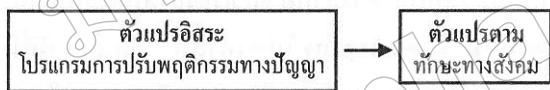
กรอบแนวคิด

การศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้า ด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ในเด็กกำพร้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การฝึกการให้การปรึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ประเมินพฤติกรรมทางความคิด ผู้ให้การปรึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและระบุปัญหาจาก

ข้อมูล การระบุพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการทบทวน จุดเด่นจุดด้อยในตัวผู้รับการปรึกษา โดยเทคนิคการ ปรับพฤติกรรมทางปัญญา คือ การอธิบายโดยตรง การ ประเมินปัญหา เทคนิคการตั้งคำถาม

2. ขั้นตอนปฏิบัติการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ได้แก่ การเพิ่มการมีกิจกรรม การลดพฤติกรรมที่ไม่ ต้องการ การเพิ่มความพึงพอใจ และการเพิ่มทักษะ ทางสังคมแก่เด็กกำพร้า ด้วยเทคนิค การฝึกทักษะ การเสนอตัวแบบ การอธิบายโดยตรง การแก้ปัญหา ระหว่างบุคคล การเสริมแรงทางบวก การตั้งคำถาม การมอบหมายงานให้ทำการระดมความคิด ผู้วิจัยได้ พัฒนาโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาขึ้น โดยนำไปใช้กับเด็กกำพร้า ในกลุ่มทดลอง โดยคาดว่า เด็กกำพร้า ที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาครั้งนี้จะมี ทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดใน การวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ชนิดศึกษา 2 กลุ่มแบบวัดซ้ำ เพื่อ ศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้การ ปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ของเด็กกำพร้า ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กกำพร้า ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กแห่งหนึ่งใน จังหวัดชลบุรี อายุ ระหว่าง 12-15 ปี จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่เด็กกำพร้า (อายุ 12-15 ปี) ที่มีคุณสมบัติและทักษะทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา (คะแนนที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยและนับคะแนนลำดับที่ 10 ลงมา (ลำดับคะแนนที่ 157 นับลงมา มีจำนวนทั้งหมด 29 คน) และ จากเด็กกำพร้าจำนวน 29 คนที่มีคะแนนทักษะทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ที่สมัครใจเข้าร่วมในงานวิจัยจำนวน 28 คน สุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยทำการสุ่มเข้ากลุ่ม (random assignment) เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 14 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้ ประกอบด้วย

1. แบบวัดทักษะทางสังคม ผู้วิจัยศึกษาและพัฒนาแบบวัดทักษะทางสังคมจากแนวคิดทักษะทางสังคมของริกจิโอ (Riggio, 1989) ประกอบด้วย ทักษะการแสดงออกทางอารมณ์ ทักษะความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ทักษะการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ทักษะการแสดงออกทางสังคม ทักษะความไวในการรับรู้ทางสังคม และทักษะการควบคุมทางสังคม ซึ่งตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวัดผลจำนวน 3 ท่าน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.10-0.84 (ปรับค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาที่น้อยกว่า 0.50 ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ) มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating Scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือตั้งแต่ 1 จนถึง 5 มีข้อความในแบบวัดจำนวน 48 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือในกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือเด็กกำพร้าในมูลนิธิโสสะแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ จำนวน 30 ราย ได้ค่าความเที่ยงครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .93

2. โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีปรับพฤติกรรมทางปัญญา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้กับเด็กกำพร้า ประกอบด้วยแผนการให้การปรึกษา 10 ครั้ง

ใช้เวลาครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพฤหัสบดีเวลา 08.00-09.30 น. มีรายละเอียด ดังนี้

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของโปรแกรม การให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

ครั้งที่ 2 การสำรวจปัญหาของสมาชิก เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้สำรวจปัญหาประสบการณ์ทักษะทางสังคม ทั้งด้านบวกและด้านลบ

ครั้งที่ 3 การพัฒนาการแสดงออกทางอารมณ์

ครั้งที่ 4 การพัฒนาความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

ครั้งที่ 5 การพัฒนาการควบคุมอารมณ์ของ

ครั้งที่ 6 การพัฒนาการแสดงออกทางสังคม

ครั้งที่ 7 การพัฒนาความไวในการรับรู้ทาง

สังคม

ครั้งที่ 8 การพัฒนาการควบคุมทางสังคม

ครั้งที่ 9 ประเมินผลพฤติกรรมที่เกิด

ปัญหา วางเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา

ครั้งที่ 10 ยุติการให้การปรึกษาและปัจฉิมนิเทศ

นำโปรแกรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

พิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา

ที่ใช้คำดัชนีความสอดคล้อง (item objective con-

gruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิง

ปฏิบัติการ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง

0.33-1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาแก้ไข

และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ

กรรมการ แล้วไปทดลองใช้กับเด็กกำพร้า ที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อหาความบกพร่องของโปรแกรม แล้วมาปรับปรุง

อีกครั้งก่อนนำไปโปรแกรมไปใช้จริง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมในการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ขั้นตอนในการวิจัย ผู้วิจัยแนะนำตัว ขอความร่วมมือและชี้แจงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจไม่มีการบังคับใดๆ และอธิบายวัตถุประสงค์ ประโยชน์ การเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ รวมทั้งสิทธิในการยกเลิกหรือถอนตัวจากการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยให้เด็กกำพร้า (อายุ 12-15 ปี) จำนวน 38 คน โดยให้เด็กกำพร้าทำแบบวัดทักษะทางสังคม แล้วเรียงลำดับคะแนนแบบวัดทักษะชีวิตจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และมีคะแนนทักษะทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลง และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย สุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากเข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 28 คน สุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากอีกครั้งเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาพร้อมกันทุกคน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที จำนวน 10 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา แต่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันตามปกติรวมถึงเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางมูลนิธิฯ จัดให้ เนื่องจากกิจกรรมปกติในแต่ละวันเด็กต้องแยกเป็นกลุ่มและทำกิจกรรมต่างๆ อยู่แล้วทำให้เด็กที่เข้าร่วม

การวิจัยไม่รู้ตัวว่าตนเองเป็นกลุ่มที่แตกต่าง

หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองทันที ผู้วิจัยวัดระดับทักษะทางสังคมด้วยการตอบแบบวัดทักษะทางสังคมทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รวมทั้งมีการติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการทดลอง 2 สัปดาห์ โดยจะมีการวัดระดับคะแนนทักษะทางสังคมด้วยการตอบแบบวัดทักษะทางสังคม เพื่อเป็นคะแนนในระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated-measures analysis of variance : one between-subjects variable and one within subjects variable) (Winer, Brown & Michels, 1991) คะแนนระดับทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญา ระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลาการทดลอง และเมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทดสอบรายคู่แบบ

นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป จากผลการวิจัยพบว่า เด็กกำพร้าในกลุ่มทดลอง เป็นเพศหญิง 7 คน เป็นเพศชาย 7 คน อายุ 12 ปี มีจำนวน 5 คน อายุ 13 ปี มีจำนวน 6 คน อายุ 14 ปี มีจำนวน 3 คน และเด็กกำพร้าในกลุ่มควบคุม เป็นเพศหญิง 5 คน เป็นเพศชาย 9 คน อายุ 12 ปี มีจำนวน 4 คน อายุ 13 ปี มีจำนวน 5 คน อายุ 14 ปี มีจำนวน 3 คน อายุ 15 ปี มีจำนวน 2 คน

2. ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้า ด้วยการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา สามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันที และระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบรายคู่ของนิวแมนคูลส์ ดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญา และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนทดลอง

จากตาราง 1 พบว่าเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พักยากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมเป็น 134 และ 133.57 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 5.34 และ 4.36 ในระยะหลังทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะ

ทางสังคมเป็น 187.14 และ 131.93 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 2.89 และ 2.87 ส่วนในระยะติดตามผล มีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมเป็น 193.71 และ 128.5 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 3.04 และ 2.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลของการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองเสร็จสิ้นทันที และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

Source of Variation	df	SS	MS	F
ก่อนการทดลอง				
Between Group	1	1.29	1.29	.006
Within Group	78	14850.43	190.39	
หลังการทดลอง				
Between Group	1	21340.32	21340.32	112.08*
Within Group	78	14850.43	190.39	
ระยะติดตามผล 2 สัปดาห์				
Between Group	1	29770.32	29770.32	159.36*
Within Group	78	14850.43	190.39	

หมายเหตุ $F_{.05}(1,47) = 4.05$ ปรับค่า df ด้วยวิธีการของ Welch and Satterthwaite (1996 cited in Howell, 2007, p. 459) ได้ค่า $df = 47$

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หลังการทดลองเสร็จสิ้นทันที และระยะติดตาม

ผล 2 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพักยากในระยก่อนทดลอง ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลด้วยวิธีการทดสอบแบบนิวแมน-คูสต์

	ระยะเวลา		
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ระยะติดตามผล
ก่อนการทดลอง	-	53.14*	59.71*
หลังการทดลองทันที		-	6.57*
หลังการทดลอง 2 สัปดาห์			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพักยาก ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยทักษะ

ทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพักยากในระยะหลังทดลองกับระยะก่อนทดลอง และระยะหลังทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัย มีประเด็นสำคัญเพื่อการอภิปรายผล ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยทักษะทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญาที่ได้รับ การให้ การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทาง ปัญญาในระยะหลังการทดลองแตกต่างจากเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญาในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้การให้ การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทาง ปัญญาจะช่วยให้เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กมี การปรับเปลี่ยนความคิดที่ไม่ถูกต้อง ให้เหมาะสมใน การดำเนินชีวิตประจำวัน และเกิดการค้นหาศักยภาพ แนวทางการก้าวเดินของตนเองและมีความสุขใน การดำเนินชีวิต ได้เรียนรู้จักวิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมต่างๆ ของทักษะทางสังคมในด้านการ แสดงออกทางอารมณ์ ความไวในการรับรู้อารมณ์ของ ผู้อื่น ทักษะการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ทักษะการ แสดงออกทางสังคม ทักษะความไวในการรับรู้ทาง สังคม และทักษะการควบคุมทางสังคม ที่มีผลต่อ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม จนสามารถนำเทคนิคไป ประยุกต์ใช้กับตนเอง สมาชิกได้ฝึกทบทวนพฤติกรรม และฝึกทักษะทางสังคม จากการแบ่งปันในกลุ่มแต่ละ ครั้ง สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้การปรับตัวกับสมาชิกใน กลุ่มและบุคคลอื่น ได้ฝึกการควบคุมตนเอง การ แสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม ฝึกการรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น และสังเกตความต้องการของผู้อื่น ได้ฝึกทักษะการสื่อสาร ฝึกการวิเคราะห์ปัญหาและ การแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิก ที่เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ ได้เรียนรู้ วิธีการแก้ปัญหาของเพื่อนสมาชิก ได้เสนอแนวคิด และอภิปรายอย่างอิสระ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยทักษะทาง สังคมของเด็กกำพร้าที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่ม ตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีสูงกว่า เด็กกำพร้าในกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

2. ค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้า ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญาที่ได้รับการให้การปรึกษา กลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาในระยะ ติดตามผลแตกต่างจากเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์ เด็ก พญาในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าผลของการให้การปรึกษา กลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาสามารถ สร้างภูมิคุ้มกันและความคงทนของพฤติกรรมด้าน ความคิดอารมณ์ ความรู้สึกนั้นจนถึงระยะติดตามผล นั้น เนื่องจากเด็กกำพร้าในกลุ่มทดลองได้เกิดการ รับรู้ใหม่ ทั้งต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมในสภาวะ ปัจจุบัน ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในตนเองเพิ่มขึ้น เข้าใจและค้นพบตนเอง ฟังตนเองได้ทำให้เกิดความ เชื่อมมั่นในตนเองและเชื่อในความสามารถของตนเอง มองเห็นว่าตนเองมีคุณค่าสามารถปรับตัวและเผชิญ กับเหตุการณ์ต่างๆ ตามความเป็นจริงอย่างมีสติ ไม่ เอาสิ่งที่เป็นเรื่องค้างคาในจิตใจมารบกวนสภาพใน การดำเนินชีวิตของตนเองในปัจจุบัน กล่าวเผชิญกับ ปัญหาตามความเป็นจริง รู้จักควบคุมและมีความ มั่นคงทางอารมณ์ สามารถจัดความขัดแย้งภายในจิตใจ กล่าวที่จะตัดสินใจและแสดงออกได้อย่าง เหมาะสมกับเหตุการณ์ ซึ่งจากการที่เด็กกำพร้า ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญาที่ได้รับการให้การปรึกษา กลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญานั้น ได้รับการเรียนรู้ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทาง อ้อมในการเข้าร่วมกลุ่มสมาชิกช่วยเหลือและมี อารมณ์ร่วมในกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ Kazdin (1980 อ้างถึงใน ธิดา จับจิตต์, 2547) ได้ กล่าวไว้ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมภาย นอกโดยการเปลี่ยนความคิด การตีความ การตั้ง ข้อสันนิษฐาน หรือกลวิธีในการสนองตอบหรืออื กนัยหนึ่งคือ การเปลี่ยนตัวแปรทางปัญญาเพื่อให้เกิด การเปลี่ยนพฤติกรรม

3. เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญา ที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับ

พฤติกรรมทางปัญญาในระยะหลังการศึกษาแตกต่างจากระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เป็นการเพิ่มความรู้และเสริมทักษะทางสังคมอย่างเหมาะสม ผ่านการร่วมกิจกรรมที่ทำให้เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธากลุ่มศึกษาได้สำรวจความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของตนเอง ในบรรยากาศของกลุ่มซึ่งเป็นบรรยากาศที่ปลอดภัยบนรากฐานของการยอมรับ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะไว้วางใจและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก รวมทั้งประสบการณ์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Corey (2008) ที่กล่าวว่า บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทางจิตใจ เช่น เกิดความไว้วางใจ การยอมรับ การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองจึงทำให้เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธากลุ่มศึกษาที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาได้ข้อมูลย้อนกลับจากกลุ่มเกี่ยวกับตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็เรียนรู้ที่จะรับฟังผู้อื่นซึ่งมีทัศนคติและค่านิยมที่แตกต่างไปจากตนเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดด้วยการเรียนรู้ใหม่จากการเข้าร่วมกลุ่ม จนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเองภายหลังการทดลอง จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาสามารถเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธากลุ่ม

4. เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธากลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาในระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะก่อนการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนา

ทักษะทางสังคม มีโครงสร้าง มีเป้าหมายและทิศทางการให้การปรึกษาชัดเจน และใช้ระยะเวลาสั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2550) ที่กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเป็นรูปแบบจิตบำบัดอย่างมีโครงสร้าง มีเป้าหมายและทิศทางการให้การปรึกษาชัดเจน และใช้ระยะเวลาสั้น จึงทำให้เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทธากลุ่มศึกษาที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้ทักษะการคิดอย่างมีระบบในการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคมให้เหมาะสมในบรรยากาศของกลุ่มซึ่งเป็นสังคมจำลองก่อนนำไปใช้กับชีวิตจริง ทำให้เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธากลุ่มศึกษาที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีคุณลักษณะที่มีความสามารถในการใช้เจตคติ และทักษะต่างๆ ในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท และการทำให้ตนเองและคนอื่นเดือดร้อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร ปัญญา (2548) ที่ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพณิชยการกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับคำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมนักศึกษามีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากก่อนการให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาสามารถเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็กกำพร้าได้ น่าจะเป็นอีกหนทางหนึ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ ครู และผู้ที่

เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาเด็ก ทั้งสำหรับเด็ก คำพราหรือเด็กในหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงควรส่งเสริมและนำการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อทักษะทางสังคมไปประยุกต์ใช้เพิ่มทักษะทางสังคม ทำให้เกิดทางเลือกเพิ่มขึ้นในการเลือกใช้วิธีการเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็กคำพราและเด็กวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านผู้ให้การปรึกษา เนื่องจากการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เป็นกระบวนการเปลี่ยนความคิด เน้นการให้ความสำคัญของความคิดที่สมเหตุสมผลผลมากกว่าทางด้านอารมณ์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาควรฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่ปราศจากการหลอมนรวมทางอารมณ์ มีความเป็นกลาง สามารถแยกตนเองออกจากการหลอมนรวมทางอารมณ์จากผู้รับการปรึกษา ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กคำพราอยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงมักมีเกราะป้องกันตนเองมากและมีเหตุผลที่เข้าข้างตนเอง กรณีเจ้าหน้าที่ ครู ที่มีความสนใจในการนำไปพัฒนาทักษะทางสังคมในเด็กคำพรา ควรได้รับการฝึกทักษะการให้การปรึกษาเบื้องต้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา และ ควรได้รับการอบรมในระยะสั้นจากนักจิตวิทยาการให้การปรึกษาตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาให้เกิดความเข้าใจในหลักการแนวคิดทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ตลอดจนเทคนิคต่างๆ เพื่อลดความผิดพลาดให้น้อยที่สุด

2. ด้านการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา บทบาทของผู้ให้การปรึกษา เป็นเสมือนผู้นำที่สร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยอบอุ่น เป็นกันเอง จริงใจ ยอมรับ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มสามารถที่จะเสนอแนวคิดและอภิปรายอย่างอิสระ สมาชิก

มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะเดียวกันก็เรียนรู้ที่จะรับฟังผู้อื่นซึ่งมีทัศนคติและค่านิยมที่แตกต่างไปจากตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากการเข้าร่วมกลุ่ม จนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงทักษะทางสังคม

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

1. การให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กคำพราในช่วงวัยรุ่นตอนต้นได้ ดังนั้นจึงควรศึกษาในกลุ่มอื่น เช่น เด็กคำพราในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย เป็นต้น

2. การทดลองกับเด็กและวัยรุ่น ควรมีการติดตามผลของการให้การปรึกษาในระยะยาวเพื่อศึกษาถึงความคงทนของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือนเพื่อจะได้ทราบว่าทักษะทางสังคมของเด็กคำพรามีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางใด

3. ควรศึกษาทักษะทางสังคมกับเด็กคำพราที่มีปัญหาในด้านอื่นๆ เช่น ทักษะทางสังคมกับเด็กคำพราที่มีปัญหาติดยาเสพติด ทักษะทางสังคมกับเด็กคำพราที่ประสบปัญหาการใช้ความรุนแรงหรือทักษะทางสังคมกับการป้องกันปัญหาเพศสัมพันธ์ของเด็กคำพรา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร เอื้อวิสากุล. (2550). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของเด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านมิตรภาพ*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). “ทักษะทางสังคม” ใครว่าไม่สำคัญ. นิตยสารการศึกษาวันนี้, รัววันที่ 12 เมษายน 2552, จาก http://www.kriengsak.com/components/content/print.php?id_content_category_main=2
- ธิดา จับจิตต์. (2547). *ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้มารับบริการคลินิกอดบุหรี่ โรงพยาบาลธัญบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิไลพร ปัญญา. (2548). *การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพัฒนศึกษารูปภาพสินธุ์ อำเภอมืองจังหวัดกาฬสินธุ์*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริเพิ่ม เชาวน์ศิลป์. (2543). *การปรับพฤติกรรมความวิตกกังวลทางสังคม*. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สกล วรรณเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทรี สุภรณ์ชัย. (2546). *ผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุ อารมณ์และพฤติกรรม และโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีต่อความรู้สึกมีปมด้อยในตนเองของเด็กก่อนวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี*. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนรรฆวี ปิยะกาญจน. (2551). *ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการเผชิญความจริงที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมของเด็กและเยาวชนของสถานคุมประพฤติ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Corey, G. (2008). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Belmont, CA: Thomson Brooks/Cole.
- _____. (2009). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Belmont, CA: Thomson Brooks/Cole.
- Howell, D. C. (2007). *Fundamental statistic for the behavioral science* (6th ed.). Belmont, CA : Thomson Wadsworth
- Riggio, R. E. (1989). *Social skills inventory*. U.S.A: Consulting Psychologists Press
- Winner, B. J., Brown, D. R., & Michels, K. M. (1991). *Statistical principles in experimental design* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.